

ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI

*Umumiy o'rta ta'lim maktablarining
1-sinfi uchun*

MASHQ DAFTARI

O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi
nashrga tavsiya etgan

Yangi nashr

Toshkent – 2021

UO'K 811.512.133(075.3)

KBK 81.2(5O')ya71

O 58

Tuzuvchilar:

Iroda Azimova, Klaraxon Mavlonova,
Sa'dullo Quronov, Shokir Tursun, Husnora Baxtiyorova

Xalqaro ekspert:

Lannuzzi Susan

Taqrizchilar:

B. Mengliyev – filologiya fanlari doktori, professor.

V. Qodirov – pedagogika fanlari doktori, professor.

N. Nurmatova – Toshkent shahridagi 273-maktab o'qituvchisi.

Ona tili va o'qish savodxonligi [Matn]: 1-sinf uchun mashq daftari /
I. Azimova [va boshq.]. – Toshkent: Respublika ta'lim markazi, 2021. –
72 b.

ISBN 978-9943-7155-5-4

UO'K 811.512.133(075.3)

KBK 81.2(5O')ya71

*Respublika maqsadli kitob jamg'armasi mablag'lari
hisobidan chop etildi.*

*UNICEFning O'zbekistondagi vakolatxonasi
bilan hamkorlikda tayyorlandi.*

*Original maket va dizayn konsepsiyasi
Respublika ta'lim markazi tomonidan ishlandi.*

ISBN 978-9943-7155-5-4

© Respublika ta'lim markazi, 2021

MENING OILAM

1. Oila a'zolaringizni bildiruvchi so'zlarni yozing.

2. Gaplardagi ajratib ko'rsatilgan qismlarning ma'nosini to'g'ri yozing.

1. Ruxsat bersangiz, oilamiz haqida ham **ikki-uch og'iz so'zlab** o'tsam.
2. Hovlini supurish, idish-tovoqlarni yuvish **o'sha-ning bo'ynida**.

3. Nega desangiz, ko'cha-ko'ya hamshiralarga
ko'zi tushib qolsa, ukol qiladi deb, **tog'dan
tog'ga qochadi**.

unga yuklatilgan

kam gapirmoq

bo'yniga ilib olgan

doim u bajaradi

qisqacha aytib bermoq

tog' tomonga qarab qochadi

ko'rib qolganda

qo'rqib uzoqqa qochadi

ko'zini yo'qotib qo'ysa

Ikki-uch o'giz soz -

Kozi tushib qolsa -

Oshaning boynida -

Togdan togga qochadi -

3. Jadvalni o'zingiz haqingizdagi ma'lumotlar bilan to'ldiring.

Ismingiz:	
Familiyangiz:	
Oila a'zolaringiz:	
Otangizning kasbi:	
Onangizning kasbi:	

4. Hoshimjonning hikoyasidan berilgan qoidaga mos keluvchi so'zlarni topib, yozing.

Four sets of horizontal writing lines, each set consisting of a top line, a middle line, and a bottom line, with a diagonal slash indicating a space for writing.

5. She'rdagi voqealar ketma-ketligini to'g'ri yozing.

Four sets of horizontal writing lines, each set consisting of a top line, a middle line, and a bottom line, with a diagonal slash indicating a space for writing.

6. She'rdan ohangi bir-biriga o'xshash so'zlarni aniqlang.

kelinoyim

doim

akam

opam

bildirmayman

qildirmayman

7. Bo'sh o'rinlarni to'ldiring.

Ahmad: "Bu _____ Azizbek".

Bobur: "Buncha shirin, aylantirgani olib chiqdingmi?"

Ahmad: "Ha, bugun bog'cha yo'q, _____
_____ aylantirib kel, dedilar".

Bobur: "_____ ham uyda yo'qmi?"

Ahmad: "U _____ bilan mehmonga ketgan".

Bobur: "Yur, unda birga bekinmashoq o'ynaymiz,
_____ ham biz bilan o'ynaydi".

Ahmad: "Mayli, faqat uni xafa qilmaymiz".

8. Oila a'zolari uchun mos so'zlarni yonma-yon yozing.

9. Nuqtalar o'rnini mazmunga mos so'zlar bilan to'ldiring.

dono

sho'x

kuchli

• Bobom juda ham _____, u hamma narsani biladi.

erkatoy

a'lochi

mehnatkash

• Buvim dadamni _____ deb maqtaidi.

erkatoy

kamgap

mehribon

- Singlim Oysha oiladagi hammaga _____.

pazanda

g'amxo'r

mehribon

- Oyimni hamma _____ deydi,
chunki u ovqatni juda shirin pishiradi.

botir

erkatoy

dono

Ukam – oilamizning eng _____ a'zosi.

10. Rasmga qarab kichik hikoya yozing.

KUN TARTIBI

1. Kun qismlarini bir-biriga moslab yozing.

tushlik

ertalab

shom

kechqurun

Tong – _____

sahar

Tush – _____

oqshom

Kunbotar – _____

Tun – _____

pechin

2. Raqamlarni soʻz bilan yozing.

3. Soatlar koʻrsatayotgan vaqtni soʻz bilan yozing.

5:00

6:00

Yetti

8:30

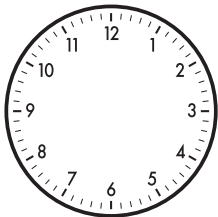
12:30

Oʻn ikki-yu
oʻttiz

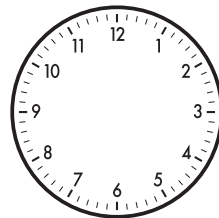

Soat ko'rsatkichini chizing.

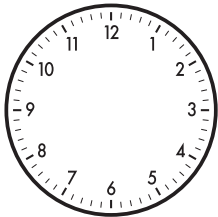
To'rt yarim

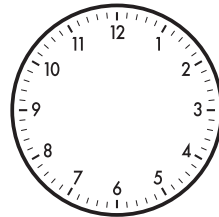
Sakkiz

Uch

O'n bir
yarim

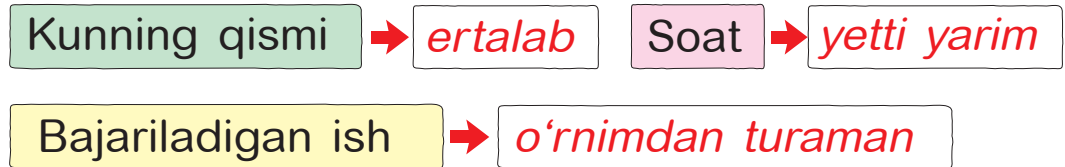

4. O'xshatishlar asosida gaplar tuzishga harakat qiling.

Handwriting practice lines consisting of four sets of horizontal lines with diagonal lines forming a grid pattern.

5. Rasmlarga qarab o'z kun tartibingizni tuzing.

MENING KUN TARTIBIM

Kunning qismi: _____

Soat: _____

Bajariladigan ish: _____

Kunning qismi: _____

Soat: _____

Bajariladigan ish: _____

Kunning qismi: _____

Soat: _____

Bajariladigan ish: _____

Kunning qismi: _____

Soat: _____

Bajariladigan ish: _____

6. Ajratib ko'rsatilgan so'zlarni ko'chiring. Aytishi va yozilishiga e'tibor bering.

Handwriting practice lines for task 6, consisting of five sets of horizontal lines with a diagonal slash in the middle.

7. Gaplar tuzing.

Handwriting practice lines for task 7, consisting of four sets of horizontal lines with a diagonal slash in the middle.

8. Kunini mazmunli o'tkazishi uchun do'stingizga tavsiyalar yozing.

Handwriting practice lines for task 8, consisting of four sets of horizontal lines with a diagonal slash in the middle.

BOLALARNING SEVIMLI BAYRAMLARI

1. Bo'sh o'rinlarni to'ldiring. So'zlar yoki tinish belgilaridan foydalaning.

O'hho', voy, voybo'y

1. _____, buncha katta hayvon!
2. Iye, bu yerda kapalaklar ham bor ekan
3. _____, koptogim ariqqa tushib ketdi.
4. Qishloqqa boramizmi Zo'r-ku
5. _____, qorning qalinligini qarang!

2. O'zingiz va yaqinlaringiz tug'ilgan sanani yozing.

Handwriting practice lines consisting of four sets of horizontal lines with diagonal lines forming a grid for writing.

3. Jadvalni to'ldiring. Bayram nomini yoki sanasini yozing.

Sana	Bayram nomi
1-yanvar	Yangi yil
14-yanvar	
	Xalqaro xotin-qizlar kuni
21-mart	
	Xotira va qadrlash kuni
1-iyun	
	Mustaqillik bayrami
1-oktyabr	

4. O'z fikringizni yozing.

Blank writing area with horizontal and diagonal blue lines for handwriting practice.

5. Tabriknoma matnini to'ldiring.

Qadrli ustozim _____!

Sizni 1-oktyabr _____ va _____

_____ kuni _____ chin yurak-

dan _____!

Bizga _____ berishdan charcha-

mang. Sizga uzoq _____, _____

_____ tilayman.

6. Oila a'zolaringizdan biri uchun tabrik matni yozing.

Blank handwriting practice lines for writing a congratulatory message.

7. Rasmga qarab sumalak pishirish jarayoni haqida hikoya yozing.

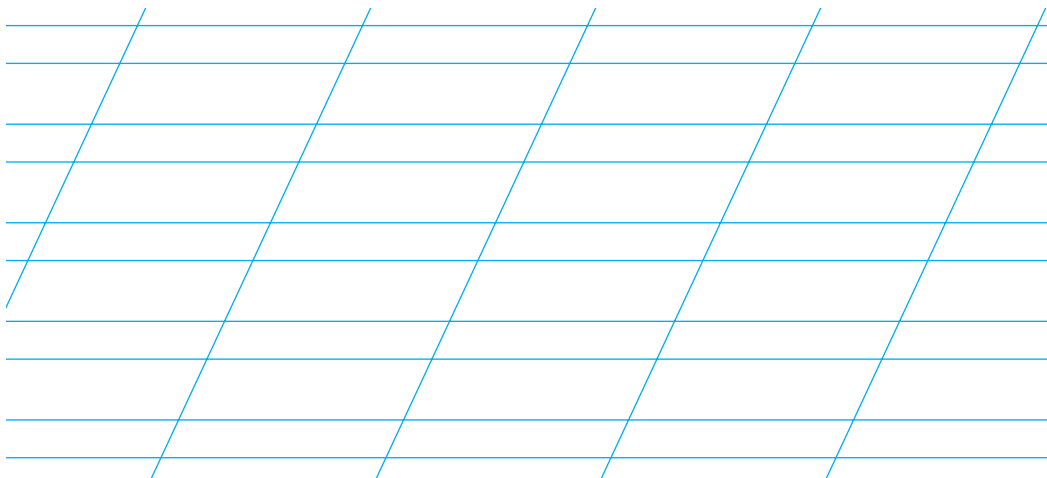
YASHIL SAYYORA

1. Nuqtalar o'rniga mos so'zlarni yozib, gaplarni to'ldiring.

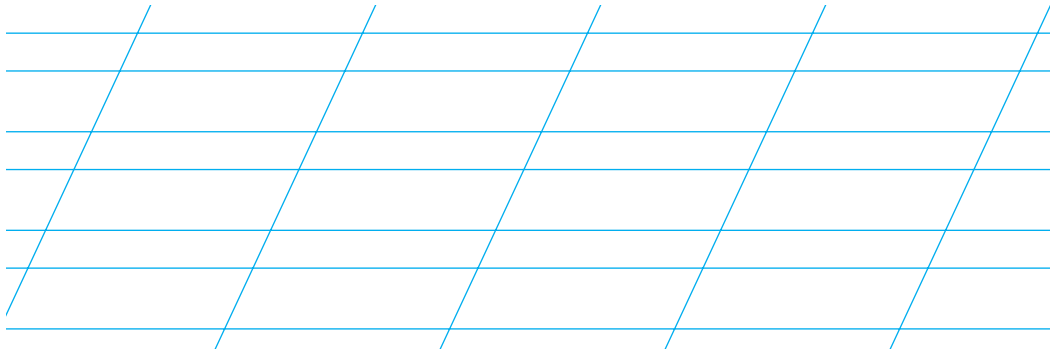
Kerakli so'zlar: qish, yoz, qor, issiq.

- Bahor faslidan keyin _____ keladi.
- Kuz faslidan keyin _____ boshlanadi.
- Yozda havo _____ bo'ladi.
- Qishda _____ yog'adi.

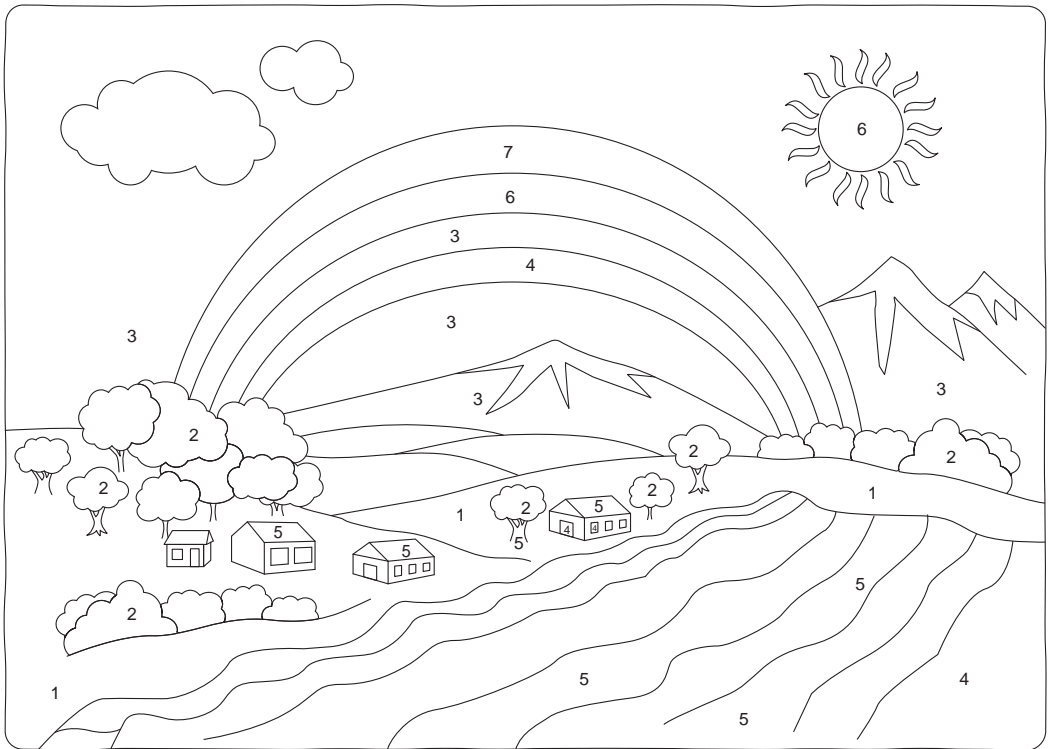
2. Rangini toping va yozing.

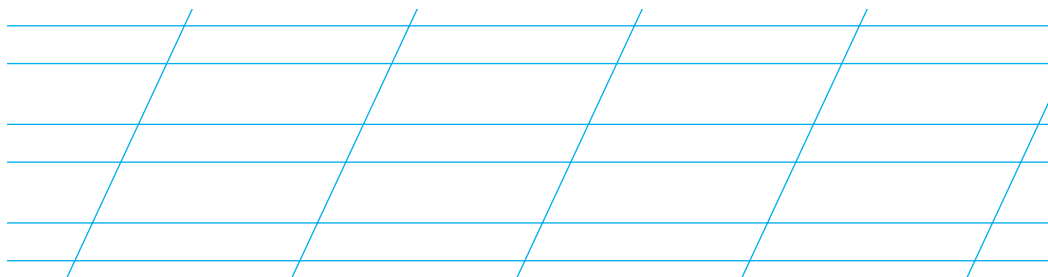

3. Rasmi diktant. Tabiat hodisalarining nomini yozing.

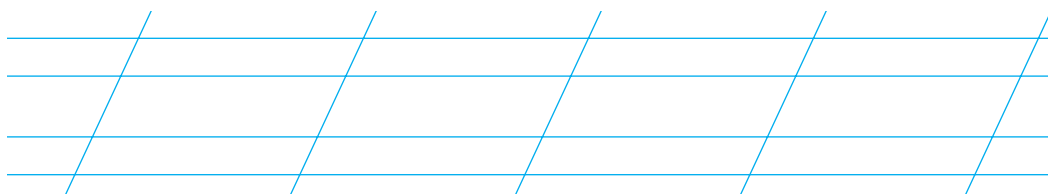

4. O'zingiz bo'yang. Rasmdagi narsalar va tabiat hodisalarining nomini yozing.

5. Topishmoqlarni o'qing, javobini yozing.

6. Boshqotirmadagi kataklarni to'g'ri to'ldiring.
Shunda "Suvning vatani" matnidagi tabiat
bilan bog'liq so'zlar kelib chiqadi.

					I		
					R		
					M		
					O		
					Q		

7. Tabiat va hayvonlarni asrash uchun o'z
loyihangizni tuzing.

LOYIHA

Tabiatni asrash uchun sizga nimalar kerak?

Blank handwriting lines for the first question.

Bular nima uchun kerak? Qanday foydalanasiz?

Blank handwriting lines for the second question.

Ishni nimadan boshlaysiz?

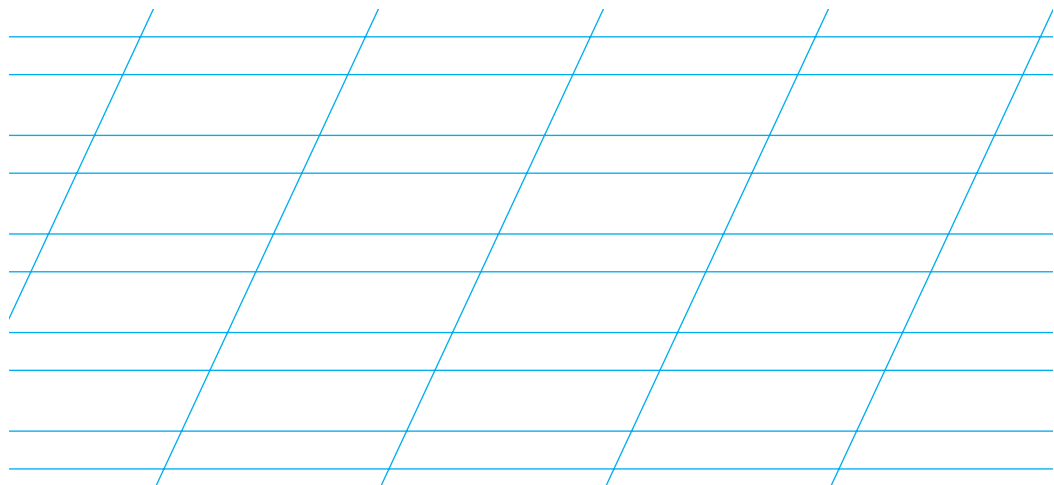
Blank handwriting lines for the third question.

Bu ishlarni qilganingizdan so'ng, nimalar o'zgaradi?

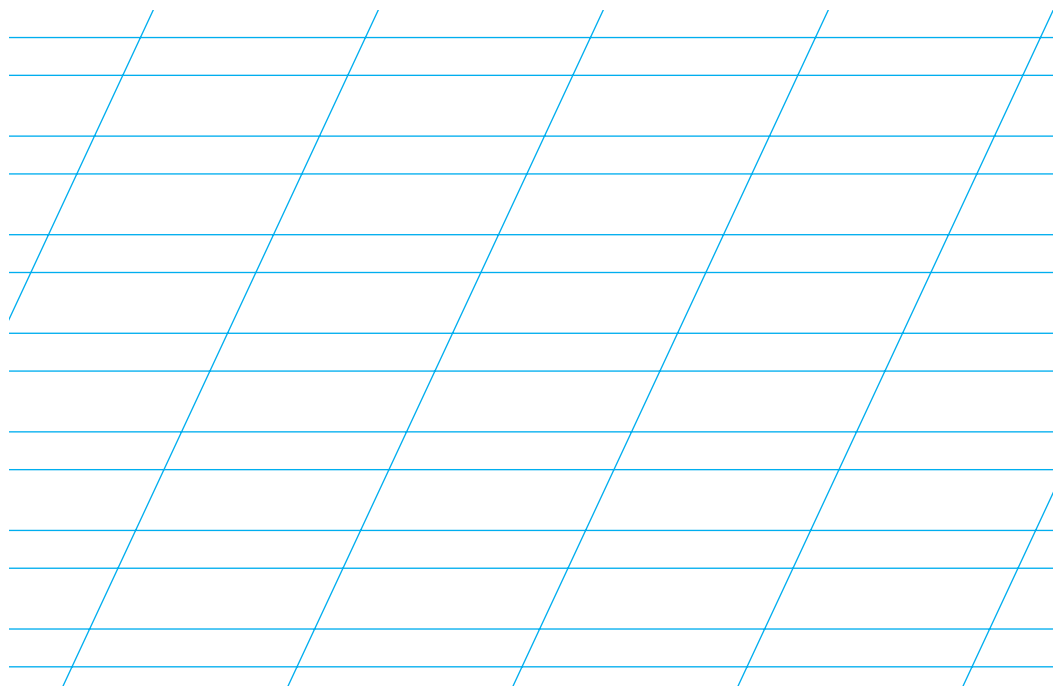
Blank handwriting lines for the fourth question.

8. Maqollarni yozing. Ma'nosini tushuntiring.

Blank handwriting lines for the final question.

9. Rasmga qarab kichik hikoya yozing.

MO'JIZAVIY HASHAROT

1. Dialogdan quyidagi tinish belgilari ishlatilgan gaplarni topib yozing.

Handwriting practice lines for the first task, consisting of a grid of blue lines.

2. Gaplarning ohangiga qarab tinish belgilarini qo'ying.

Madina senga qaysi hasharot yoqadi

Biz dalada har xil kapalaklarni kordik

Voybo, gullarning ko'pligini

3. Matndagi sonlarni soʻzlar bilan yozing.

7

60

100

15

20

Blank handwriting practice lines for task 3.

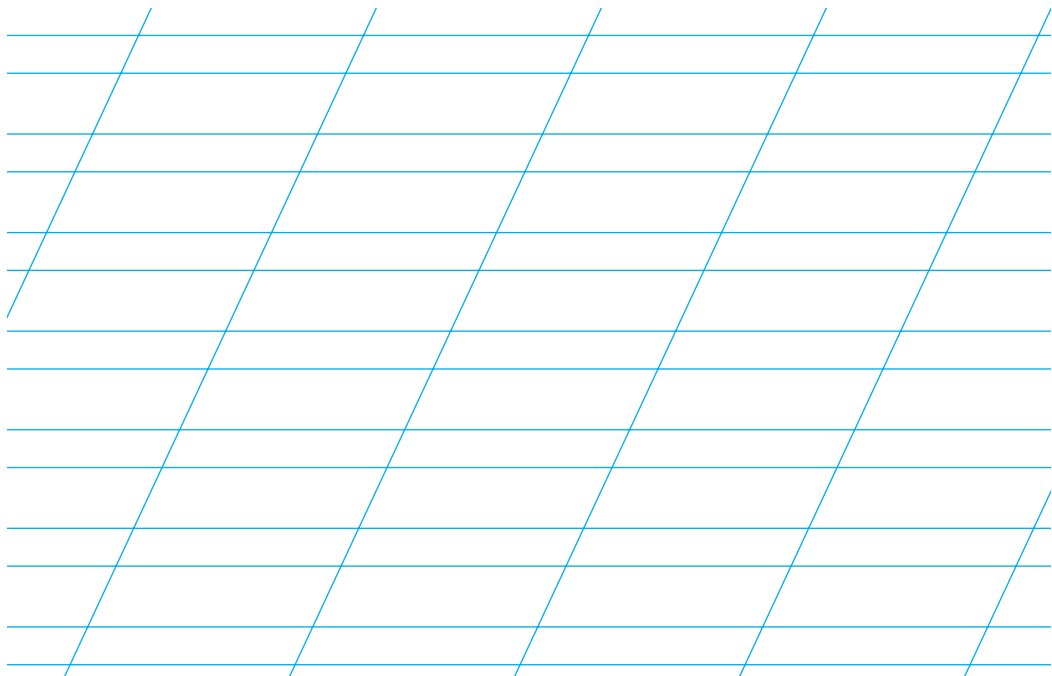
4. Darslikda berilgan topshiriqni bajaring.

Blank handwriting practice lines for task 4.

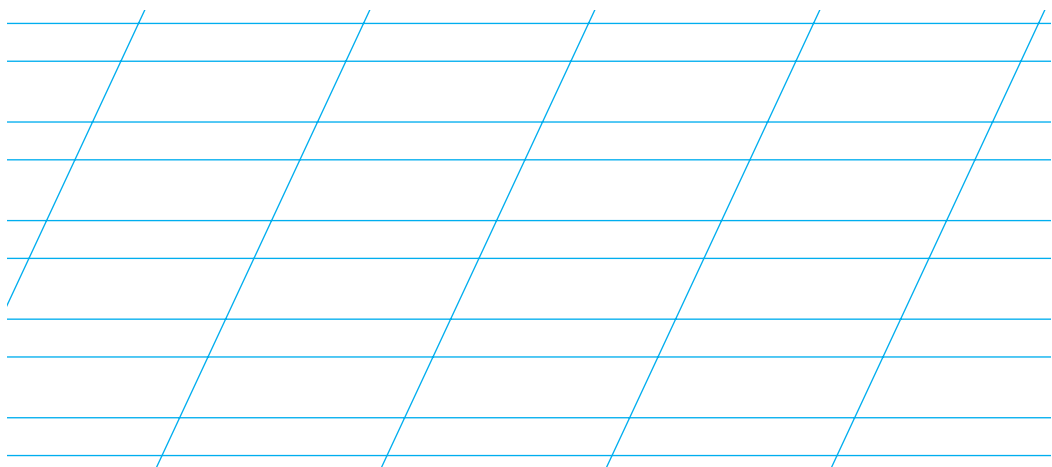
5. Rasmdagi bolaga ism, kuchukka nom qoʻying.

Gap tuzib, yozing.

Bolaning ismi
Kuchukning lagabi

**6. She'ning birinchi bandini ko'chirib yozing.
O'zaro ohangdosh so'zlarning tagiga chizing.**

7. She'rdagi ajratib ko'rsatilgan so'zlarning ma'nosini izohlang va yozing.

8. Rasm asosida hikoya tuzing va yozing.

UY HAYVONLARI

1. Uy hayvonlarining bolasi qanday atalishini yozing.

Tovuqning bolasi – jo'ja

Otning bolasi – _____

Tuyaning bolasi – _____

Echkining bolasi – _____

Sigirning bolasi – _____

Qo'yning bolasi – _____

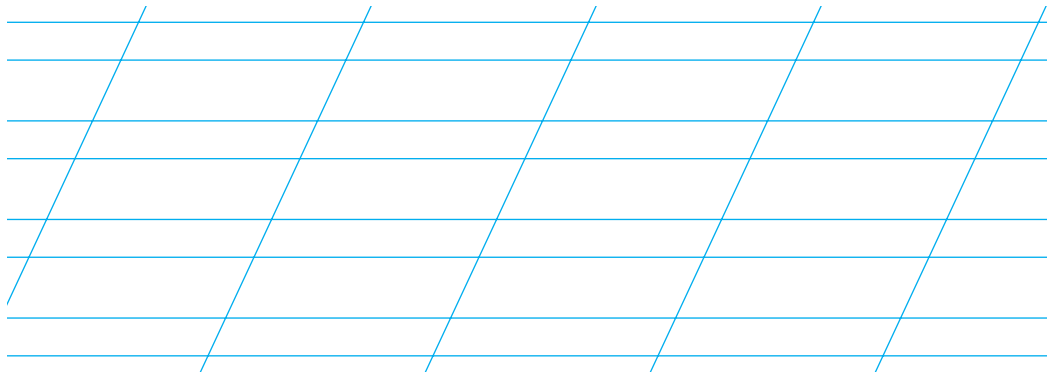
2. Tez aytishlarni ko'chiring va ayting.

3. Izzat va Munisaning gaplarini alohida ustun- ga ajratib yozing.

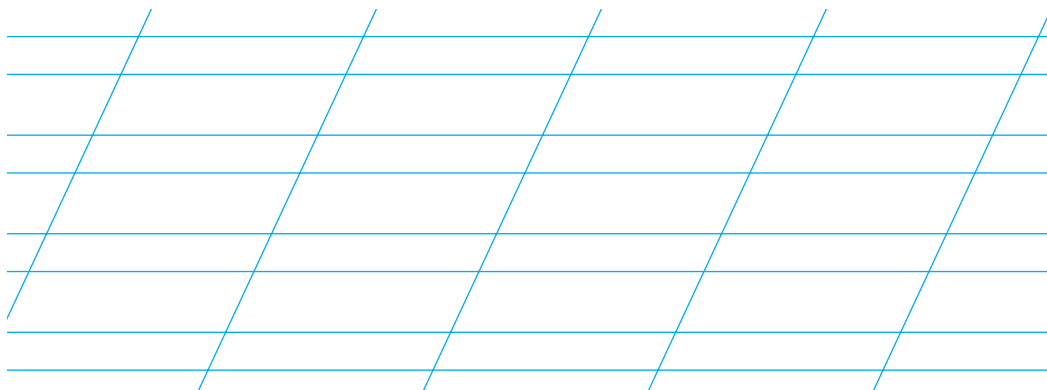
- Jo'jalaringni ko'rsatmoqchi eding.
- Bizda-chi, beshta jo'ja bor.
- Birpas berkinib tursak, bolalari yana chiqadi.
- Tovug'ing qizg'anchoq ekan.

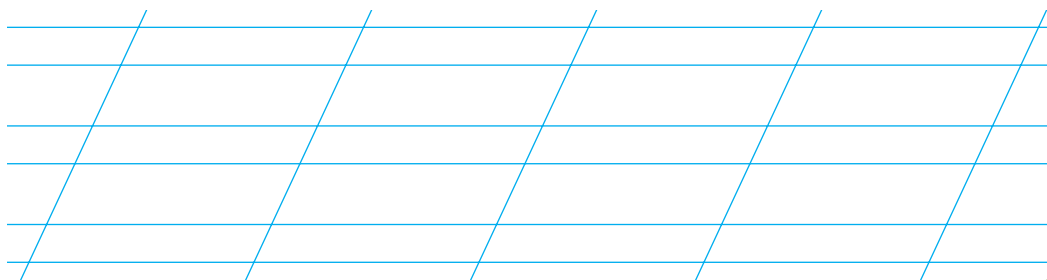
Munisa

Izzat

4. Harflarning to'g'ri ketma-ketligini daftarga yozing.

5. Hayvonlarning nomi ishtirok etgan gaplar tuzing.

Namuna: *Salima hovlida Olapar bilan o'ynadi.*

6. Aslida bu hayvonlar nima qilishi kerak?

Quyov – sabzi yeydi.

Kuchuk – _____.

Sigir – _____.

Xo'roz – _____.

Mushuk – _____.

Baliq – _____.

Toshbaqa – _____.

O'rdak – _____.

Echki – _____.

Toychoq – _____.

7. Partadoshingiz bilan suhbat quring. Suhbatni dialog shaklida yozing.

8. Soʻzlarni boʻgʻinlarga ajratib yozing.

Qoʻzichoq – qoʻ-zi-choq

Parvarish – _____.

Qoʻchqor – _____.

Daromad – _____.

Oʻtloqda – _____.

Yaxshilab – _____.

**9. Kitobni yopib qo'ying. Tushirib qoldirilgan
tinish belgilarini qo'yib, gaplarni ko'chiring.**

**10. Berilgan ma'lumotlardan foydalanib kichik
hikoya yozing.**

FOYDALI SABZAVOTLAR

1. Berilgan soʻzlar qatnashgan oltita gap tuzib yozing.

2. Matnda qoʻllangan tutuq belgili soʻzlarni koʻchirib yozing. Ularni toʻgʻri talaffuz qiling.

3. Audioni tinglash davomida soʻzlarni yozing. Aytilishi va yozilishi har xil boʻlgan tovushlarning tagiga chizing.

4. Quyidagi soʻzlardan foydalanib matnni toʻldiring va koʻchiring. Qaysi hollarda “q” harfi “g” yozilishiga eʼtibor bering.

qishloq

oʻrtoq

oʻroq

qovoq

tuproq

_____imizda tez-tez hashar boʻlib tura-
di. Bu safar _____im Saidnikida ha-
shar boʻldi. Anvar oʻt oʻraman deb _____
ini olib keldi. Kechgacha oʻt oʻrdik, yer agʻdardik.
Bu yerning _____i unumli.
Oʻtgan yili oʻzimiz ekan sabzi, sholgʻom, turp va
_____dan yaxshi hosil oldik.

5. Jadvalni toʻldiring.

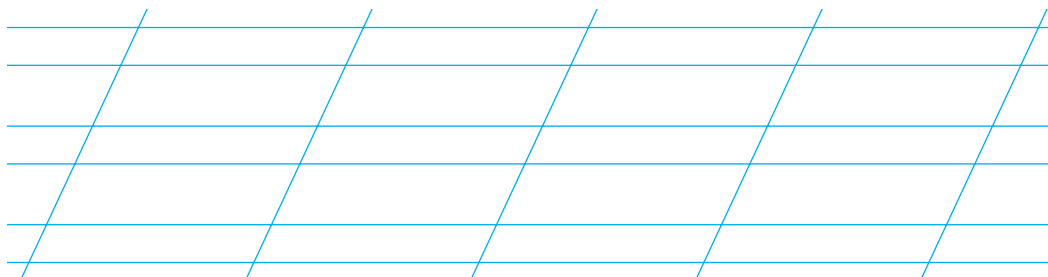
	Nomi	Shakli, rangi
	_____	_____
	Taʼmi	Tayyorlanadigan taom turi
	_____	_____

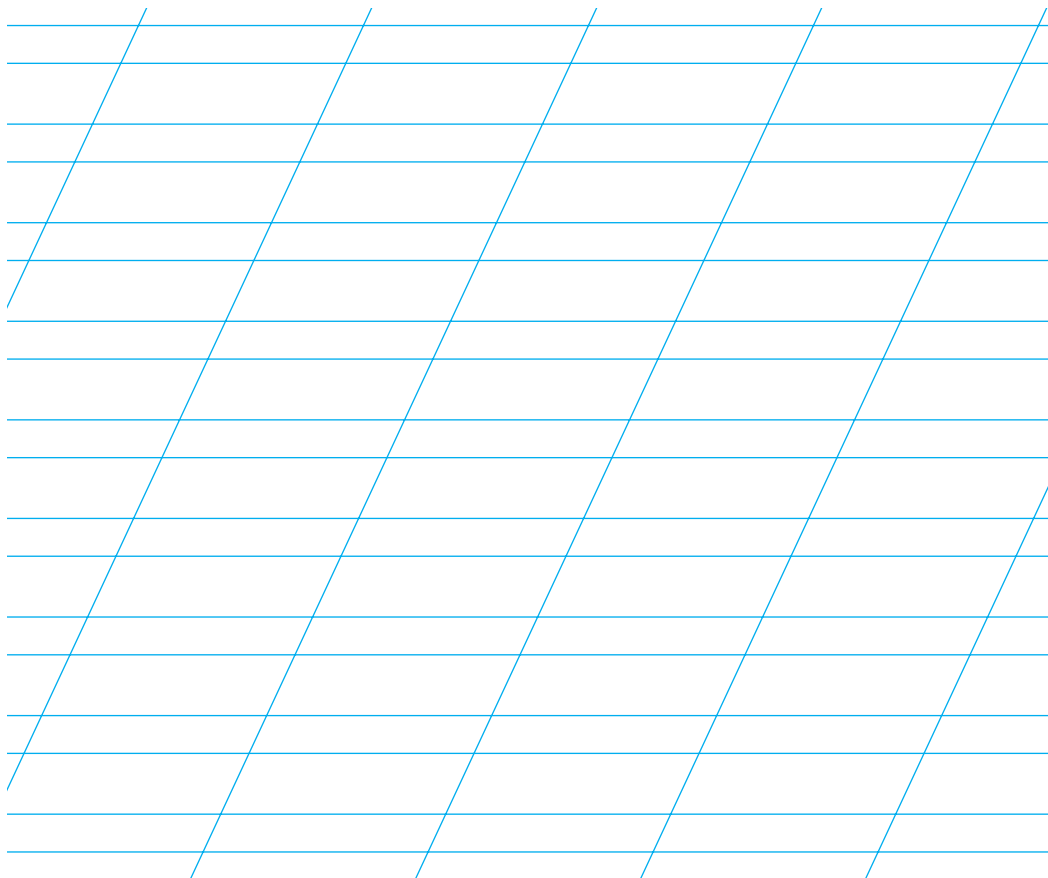
	Nomi	Shakli, rangi
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
	Ta'mi	Tayyorlanadigan taom turi
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
	Nomi	Shakli, rangi
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
	Ta'mi	Tayyorlanadigan taom turi
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
	Nomi	Shakli, rangi
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
	Ta'mi	Tayyorlanadigan taom turi
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

6. She'ni ko'chirib yozing. Ohangdosh so'zlarning tagiga bitta chiziq chizing.

Handwriting practice lines consisting of four sets of horizontal lines with a diagonal line on the left side of each set.

7. Sabzavotlarning foydali xususiyatlari haqida yozing.

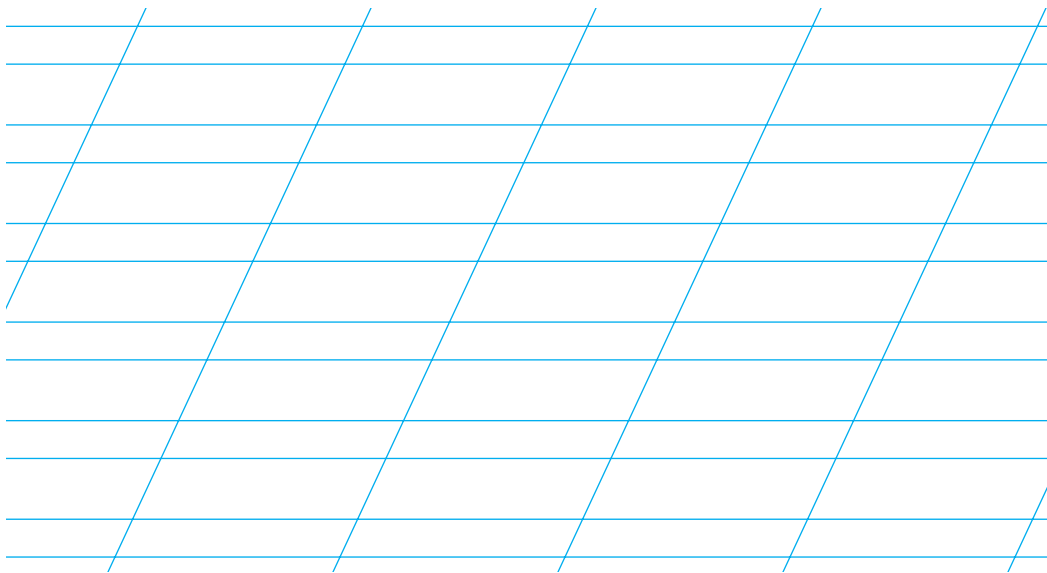

8. Gaplar tuzing.

9. Matn yozing.

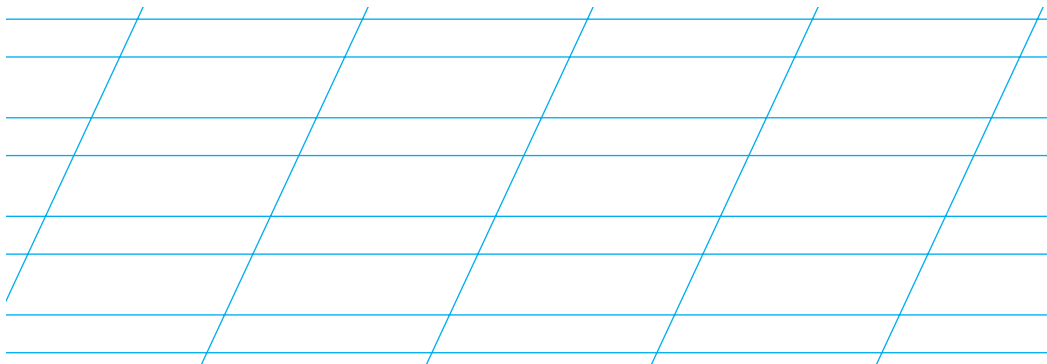
XOTIRAM KUCHLI BO'LSIN DESANGIZ

1. Fikrlarning to'g'ri yoki noto'g'ri ekanini aniqlang. To'g'ri gaplarni ko'chiring.

A grid of blue lines for handwriting practice. It consists of four vertical columns, each bounded by two parallel diagonal lines sloping upwards from left to right. Each column is further divided by horizontal lines, creating a series of rectangular boxes for writing.

2. Darslikda berilgan so'zlar ishtirokida gap tuzing. -li va -siz qo'shimchalarini to'g'ri qo'shganingizga ishonch hosil qiling.

A grid of blue lines for handwriting practice, identical in structure to the one above. It consists of four vertical columns, each bounded by two parallel diagonal lines sloping upwards from left to right. Each column is further divided by horizontal lines, creating a series of rectangular boxes for writing.

3. “Xotiramda qolgan voqea” mavzusida matn tuzing.

4. She'r yozing.

5. Rasimli diktant.

6. Matnni qayta ko'chiring.

OQ TERAQMI, KO'K TERAQ?

1. Rasmda berilgan o'yinlarning nomini yozing.

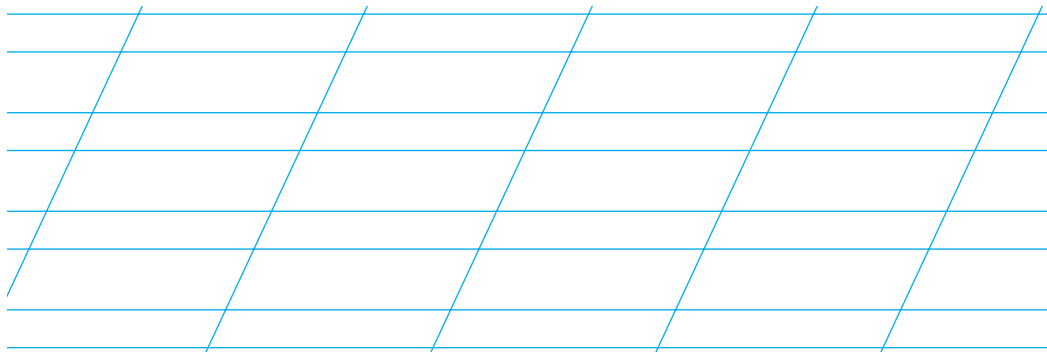
2. So'zlardan foydalanib 4 ta gap tuzing.

shaxmat

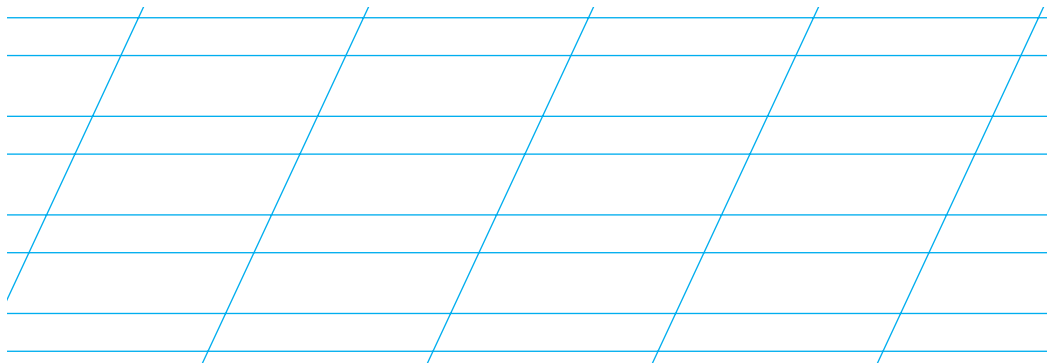
futbol

tennis

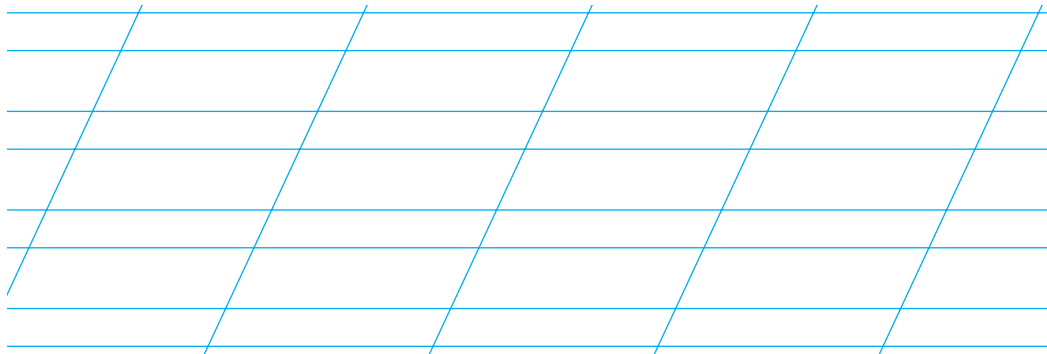
xokkey

3. Rasmlarga mos ma'lumotlarni matndan topib yozing.

4. Mashq daftaringizda berilgan so'zlardan foydalanib to'rtta gap tuzing.

5. She'r matni asosida quyidagi so'zlarni moslashtirib yozing.

6. "Meshpolvonning janglari" she'ridagi ohangdosh so'zlarni topib yozing.

Namuna: *endi – mindi.*

1. "Bekinmachoq" – _____
2. Ko'r – _____
3. "Oq-ko'k terak" – _____
4. Ulog'ingdan – _____
5. Bilmabdi – _____
6. Jahlim qo'zma – _____
7. Qoqvosh – _____

7. Matn asosida quyidagi jadvalni to'ldiring.

Suhbatdoshlar kimlar?	
Suhbat qaysi sport turi haqida?	
Qahramonning yoshi?	
Bu o'yinni kim o'rgatgan?	
Ustozi kim?	
Birinchi yutug'i qaysi?	
Qanday maslahat berdi?	

8. Matnda ishtirok etgan joy nomlarini yozing.

9. Rasmlarga qarab matn tuzing.

A large grid of blue lines for writing, consisting of 5 vertical columns and 20 horizontal rows.

ERTAKDAGI QAHRAMON

1. Rasmlarga mos ism va ertak nomini tanlang.

Zumrad va Qimmat

Egrivoy

Qizil qalpoqcha

To'g'rivoy bilan Egrivoy

Bo'g'irsoq

Qizil qalpoqcha

Qimmat

Bo'g'irsoq

To'g'rivoy

Zumrad

2. Rasmlarga qarab "Zumrad va Qimmat" ertagidagi voqealar ketma-ketligini belgilang.

1 -	2 -	3 -	4 -
5 -	6 -	7 -	8 -
9 -	10 -	11 -	12 -

3. Eshitgan ertagingizdagi qahramonlarning nomini yozing.

Four sets of horizontal lines for writing, each set consisting of three lines with a diagonal line on the left side.

4. Berilgan soʻzlardan mosini yozib gaplarni toʻldiring.

hiyla

yaylovda

qutulib

boʻridan

ikkitadan

echkilarni

niyatidan

arslonga

1. Serkaboboning bolalari _____ yashardi.
2. Bir kuni boʻri paydo boʻlib, _____ yemoqchi boʻldi.
3. Echkilar boʻrining _____ xabar topdi.
4. Echkilar _____ arz qilishdi.
5. Arslon echkilarni _____ qutqardi.
6. Arslon oʻz xizmati evaziga har kuni _____ echki berishlarini talab qildi.

7. Serkabobo arslonni _____ bilan mag'lub qildi.
8. Echkilar bo'ridan ham, arslondan ham _____, tinch yashay boshladi.

5. O'zingiz ertak to'qib yozing.

6. Berilgan gaplarning to'g'ri yozilganini belgilang.

- Serkabobo arslonga ars qildi.
- Serkabobo arslonga arz qildi.
- Bir kuni bir Bo'ri paydo bo'lip qolibdi.
- Bir kuni bir Bo'ri paydo bo'lib qolibdi.
- Nega quruq kelding? – debdi Arslon.
- Nega quruq kelding? – depti Arslon.
- Arslon o'zini quduqqa tashlabdi.
- Arslon o'zini quduqqa tashlabdi.
- Yetib keldi zum o'tmay do'slarin boshlab.
- Yetib keldi zum o'tmay do'stlarin boshlab.
- Ahillikda, birlikda, haqrost, ko'pdir gap.
- Ahillikda, birlikda, haqros, ko'pdir gap.

7. Quyidagi so'zlarga -ga qo'shimchasini to'g'ri qo'shing.

Chumoli

+

ga

=

chumoliga

Chumchuq + ga _____

Kapalak + ga _____

Arslon + ga _____

Jo'ja + ga _____

Quduq + ga _____

O'tloq + ga _____

Savat + ga _____

8. Berilgan so'zlarga ertakda keltirilgan mos ta'rifni topib yozing.

Namuna: *savatcha – chiroyli*

Savatchaning bandi – _____

Jo'ja – _____

Chumchuq – _____

Chumoli – _____

9. Berilgan so'zlarning ohangdoshini ertakdan toping.

Qarovsiz – _____

Shodon – _____

Yorib – _____

Qarab – _____

Tinmay – _____

Kim – _____

Boshlab – _____

BIRINCHI KITOBIM

1. Kitob turlarini to'g'ri toping.

2. Quyidagi so'zlarda harflarning o'рни almash- tirib berilgan. Harflarni to'g'ri joylashtirib, kitob turini bildiruvchi so'zni yozing.

Namuna: *btoik* – *kitob*

tulg'a – _____

malo'qnal – _____

akisyidepolen – _____

diklasr – _____

idabyi tikob – _____

3. Quyidagi davlatlarda qaysi kitob turlari ilk bora qo'llangan?

Ossuriya, Qadimgi Misr, Xitoy

4. To'g'ri javoblarni belgilang.

1. *Varaqjon urilib ketganida Bilmasvoy nima qilayotgan edi?*

- A. Uyni tomosha qilayotgandi.
- B. Yerdan qalpog'ini olish uchun engashgandi.
- D. Kitob o'qiyotgan edi.

2. *Bilmasvoy Varaqjonni nima deb haqorat qildi?*

- A. Varaq-paraq
- B. Xo'tik
- D. Eshak

3. *Bilmasvoy Varaqjonni qanday qilib eshakka aylantirdi?*

- A. Sehrli tayoqcha bilan
- B. “Kuf-suf” bilan
- D. Sehrli kitob bilan

5. Quyidagi bo'sh o'rinlarni o'zingiz o'qigan birinchi kitob haqidagi ma'lumotlar bilan to'ldiring.

Birinchi o'qigan kitobim _____
ning “_____” asar bo'lgan.
O'shanda _____ yosh edim. Bu kitobni men-
ga _____ sovg'a qilgandilar. Kitobning
rasmlari _____, juda qiziqarli edi. U
_____ to'g'risida edi.

Bu kitobdan eng esimda qolgani _____
_____ bilan
bog'liq voqea. _____

O'shanda _____.

6. She'rdagi ohangdosh so'zlarni yozib chiqing.

Hotamtoy – boy; qiziq –

MEHMON BO'LISH YAXSHI-DA

1. Dasturxondagi narsalarning nomini to'g'ri yozing.

1.

2.

3.

4.

5.

2. “Mehmon bo‘lish odobi” matni asosida partadoshingiz bilan dialog tuzing. Biringiz bobo, biringiz nabira bo‘ling.

3. Bo‘g‘in ko‘chirish qoidasiga ko‘ra yozing.

Dasturxonga	Das-tur-xon-ga
Mehmondo‘stlik	
Bobosining	
Odobi	
Unutmaydi	

4. Rasm asosida tuzgan ertagingizni yozing.
Bunda “mehmondo‘st”, “ochko‘z”, “xontax-
ta”, “lekin”, “yoki” so‘zlaridan foydalaning.

5. She‘rdagi ohangdosh so‘zlarni ko‘chiring.

6. Mehmonga borish odoblari haqida yozing.

Mehmonga borishdan avval

Mehmonda bo'lgan vaqt

Mehmondan qaytayotganda

7. Mehmondorchilik yakunida qanday tilaklar bildiriladi? 3 ta tilak yozing.

Namuna: *Dasturxoningiz to'kin bo'lsin.*

SHE'R BO'LADIGAN SO'ZLAR

1. Aytilishi o'xshash so'zlarni toping.

kapalak	tosh
oy	pul
eshik	kamalak
osh	lola
gul	toy
bola	beshtk

2. Avvalgi mashqdagi so'zlarning bir-biridan farq qiladigan harfini yozing.

Kapalak – kamalak - p-m

Oy-toy – t

Eshik – beshik – _____

Osh – tosh – _____

Gul – pul – _____

Bola – lola – _____

3. Berilgan gaplardan mosini ikkinchi ustunga yozing.

Qushlar uchib keldi.

Oppoq qor erib bitdi.

Suvlar shildirab oqadi.

Keldi bahor	Bahor keldi
Erib bitdi oppoq qor	
Uchib keldi qushlarjon	
Suvlar oqar shildirab	

4. She'r asosida quyidagi gaplar to'g'ri yo noto'g'riligini toping.

To'g'ri gaplarning oldiga ,
noto'g'risining oldiga belgisini qo'ying.

- She'r qahramoni do'kondan non olib keldi.
- Non sovib qolgandi.
- She'r qahramoni yo'lda kuchukka tosh otibdi.
- U qaytimni yo'qotib qo'yibdi.
- U yo'lda ancha narsani ko'ribdi.
- U do'konga bir o'zi boribdi.

5. She'r qahramoniga ism qo'ying. She'rdagi voqeani o'z so'zlaringiz bilan yozing.

6. She'rning qatorlari necha bo'g'indan iboratligini toping. Qofiyadosh so'zlarning tagiga chizing.

Baliqchining qo'shig'i

Nor o'tirar qirg'oqda,

Ikki ko'zi qarmoqda.

Asta aytar ashula:

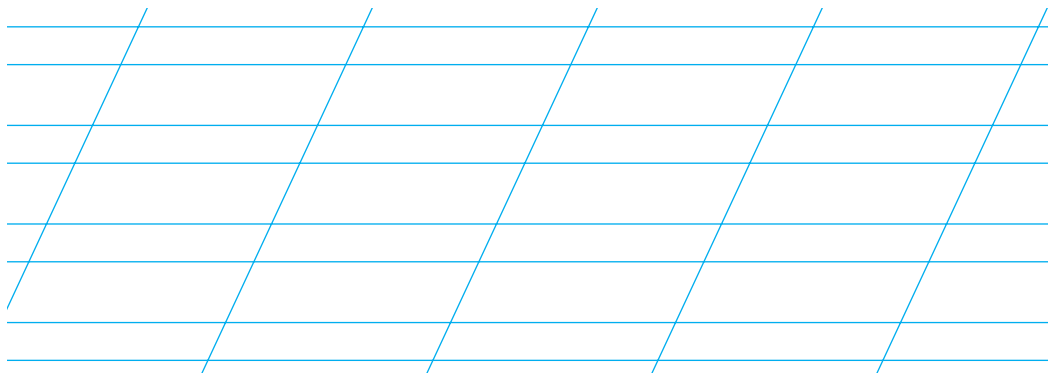
“Mehmonga kel, akula!”

Anvar Obidjon

SANAMALAR

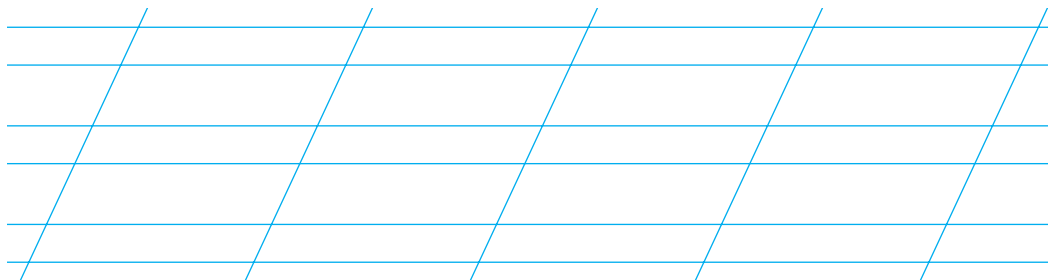
1. She'ning 3- hamda 4-qatorlarini o'zgartirib yangi she'r yozing. Sinfdoshlaringizning ismidan foydalaning.

Oq terakmi, ko'k terak?
Bizdan sizga kim kerak?
– Eng a'lochi maktabda –
Bizga Alisher kerak.

2. She'rdagi qofiyadosh so'zlarni yozing.

Masalan, raqam – kam; oy – chiroy.

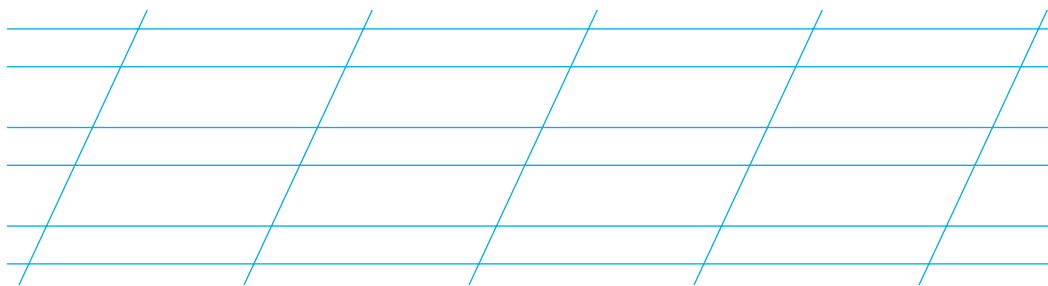

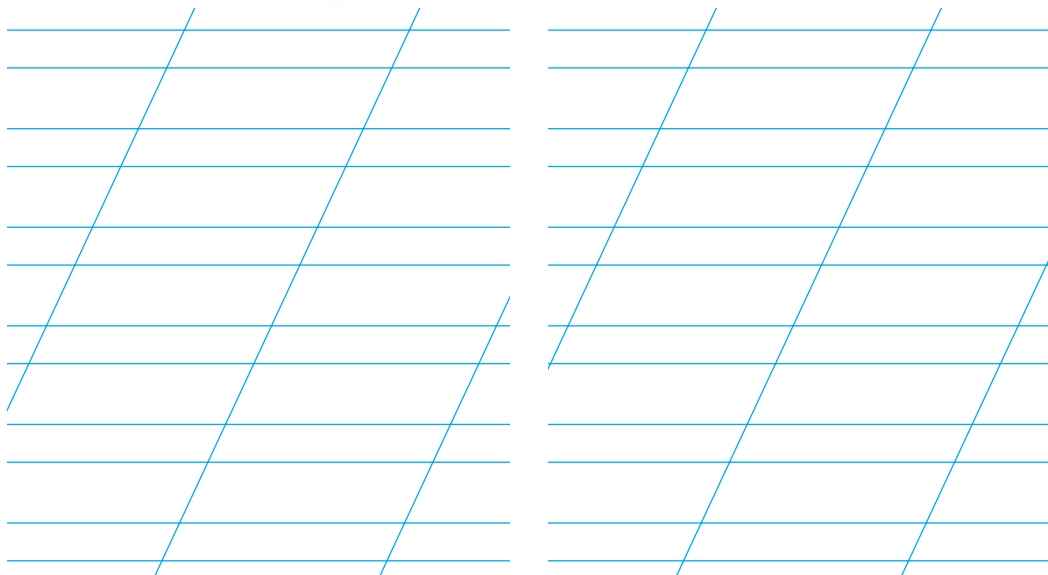
RAQAMLAR BILAN SAYOHAT

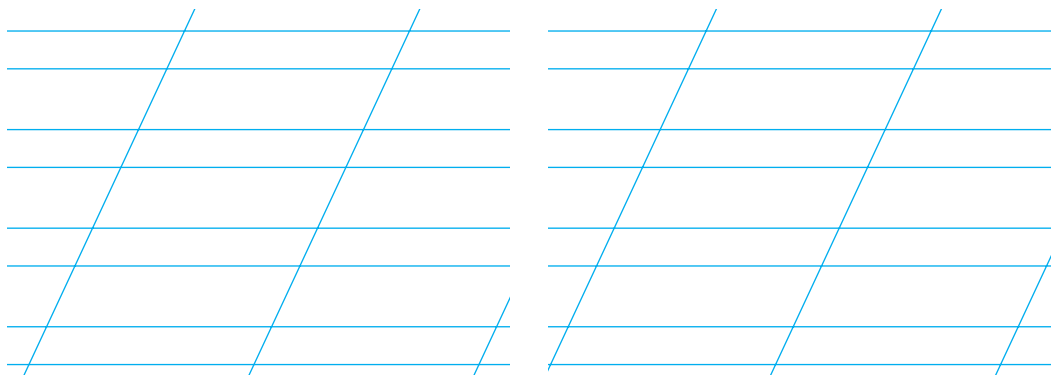
Bir – mitti raqam,
U ikkidan kam.
Ko'kda bitta oy,
Sochadi chiroy
Va bitta quyosh
Ufqqa qo'yar bosh.
Bittadir yana
Vatan va ona.
Birdan so'ng ikki,
Bahosi – dakki.
Der: biliming bo'sh,
Ilmga ilm qo'sh.
Do'st bo'lsa biroq
Ikki ko'z, quloq.
Ikki oyoq, qo'l.
Ishi bo'lar zo'r.
Ikkidan so'ng uch
Senga kelar duch.
Eslagin, o'rtoq,
Shunday bor sanoq.
Bir, ikki, uch,
Uchdan keyin puch.
“Uch og'a-ini”
Ayt ertagini.
Ertaklarda mo'l
Uchrar uchta yo'l.

So'zlar yo'lchiroq,
Menga uch chiroq.
Qizil, sariq, ko'k,
Boshqa rangim yo'q.
Uch ham biroz mo'rt,
Undan kuchli to'rt.
O'ylasang qarab,
Bordir to'rt taraf.
Sharq-u g'arb, janub,
Shimol – qori ko'p.
Yilning ham asli
O'tar to'rt fasli.
Qish, bahor va yoz,
Kuz ham juda soz.
Gijinglar toychoq,
Unda to'rt oyoq.
A'lochiga esh
Bo'lgan raqam besh.
Xursanddir kishi
Besh bo'lsa ishi.
Har qo'lda, o'rtoq,
Bordir besh barmoq.
Barisi ahil,
Bo'lmaydi baxil.

3. Chap tomonga tana a'zolaringiz nomini yozing. O'ng tomonga ularga qofiyadosh bo'la oladigan so'zlarni yozing.

4. Topishmoqlarning javobini yozing. Qaysi soʻzga qarab javobni topib oldingiz? Oʻsha soʻzning tagiga chizing.

Paxtaday yumshoq, momiq, Qoʻlingga olsang, sovuq.	_____
Tun chogʻida miltillab Osmonni qoplab olar. Tong mahali lipillab Yana koʻzdan yoʻqolar.	_____
Bulutga qilich solar, Yalt-yalt etib yoʻl ochar.	_____
Qoʻzi desam, qoʻzimas, Qorin desam, qorinmas. Qoʻshib aytmasang uni, Koʻz oldingda koʻrinmas.	_____
Asal bilan boqadi, Qoʻl tekkizsang, chaqadi.	_____

Ko'zi bor, kiprik qoqmas,
Qanoti bor, uchmas hech.
Oyog'i yo'q, yo'l bosar
Suv ichida erta-kech.

OY YERDAN KATTAMI?

1. Berilgan savollarga javob yozing.

Quyosh tizimida nechta sayyora bor? _____

Eng katta sayyora qaysi? _____

Yer Quyosh tizimidagi nechanchi sayyora?

2. Osmon, samo, fazo, koinot, so'zlarining ayrimlari ishtirok etgan uchta gap tuzing.

3. Mashqni bajaring.

- “Yerning yo‘ldoshi” matnidagi ajratib ko‘rsatilgan so‘zlarni yozing.

- ✓ Harflar birikmasining tagiga chizing.
- ✓ Ajratib ko'rsatilgan so'zlarni bo'g'inlab, chiziqcha bilan yozing.

4. Rasmlarga qarab Oyning vazifalari haqida gaplar tuzing.

5. Rasmlarga qarab kichik hikoya yozing.

SIZ BUNI BILASIZMI?

1. Berilgan gaplarning to'g'ri yoki noto'g'ri ekanini berilgan ma'lumotlar yordamida aniqlang.

To'g'ri gaplarning oldiga ,
noto'g'risining oldiga belgisini qo'ying.

Osmondagi yulduzlar soni yerdagi qum zarralaridan ham ko'p.

Yupiter sayyorasida oltin quymali yomg'ir yog'adi.

Ko'k kitning tili avtobusdan ham kattaroq.

Yer yuzasining uchdan ikki qismi suvdan iborat.

Plastik chiqindilar 100 yilda chirib yo'q bo'lib, ketadi.

**2. Quyidagi so'zlarni talaffuz qiling va yozing:
Yupiter, avtomobil, plastik, kompyuter, tonna.**

3. Matn asosida bo'sh o'rinlarni to'ldiring.

_____ ko'zoynak vazifasini o'tagan.
Idishning ichi _____ bilan to'ldirilgan. Keyinroq
shishadan _____ lar yasalgan. Ularni qo'l
bilan tutib turish uchun _____ ham bo'lgan.
Yana _____ ga yoki _____ ga
qotiriladigan g'aroyib ko'zoynaklar ham bo'lgan.
_____ eng qulay ko'zoynak quloqqa
taqiladigani bo'lib chiqqan.

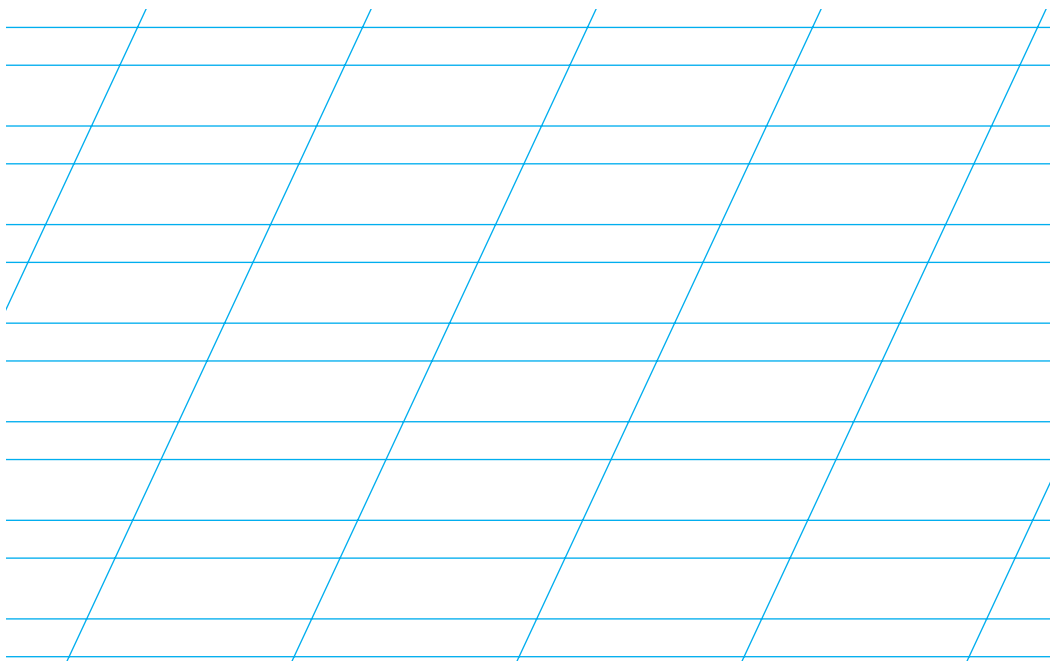
Qo'yish uchun so'zlar: quloq, shuning uchun,
linza, burun, qisqichi, ko'z soqqasi, ko'zoynak,
bosh, qum, idish, dastagi, shisha idishlar, suv,
lekin.

6. Matn bilan bog'liq topshiriqlarni bajaring.

1. Berilgan gaplardagi qaysi so'zlarning yozilishida xatolik bor?

- *Qadimgi odamlarga olovni tabiyatning o'zi sovg'a qilgan.*
- *Yashin tushgan vaqt daraxlarga o't ketadi.*
- *Qadimgi odamlar yonayotgan daraxt shohini olib qochib, gulhan hosil qilishgan.*

**Xatoliklarni aniqlagan bo'lsangiz,
ularni to'g'rilab yozing.**

2. Berilgan gaplardagi bo'sh o'rinlarni "nima?" so'rog'iga javob bo'luvchi so'zlar bilan to'ldiring.

- *Yashin tushgan vaqtda _____ lar- ga o't ketadi.*
- *Bir odam _____ ni tun-u kun qo'riqlab, o'chib qolmasligiga javob bergan.*
- *Keyinchalik odamlar _____ ni ixtiro qilishdi.*

3. Berilgan gaplarni o'qing. Ajratib ko'rsatilgan so'zlarga qanday so'roq berish mumkin? Yozing.

- *Eng qadimgi **odamlar** olov yoqishni bilishma- gan. **Kimlar?***
- *Ularga olovni **tabiatning** o'zi sovg'a qilgan. _____?*
- ***Hozirda** olov yoqish – juda oson ish. _____?*
- *Odamlar esa yonayotgan daraxt shoxini **olib qochishgan.** _____?*

7. Audiomatn asosida berilgan topshiriqlarni bajaring.

1. Tushirib qoldirilgan harflarni yozing.

- G'ildirakli **transp__rt** – arava esa qishloq va shaharlarning rivojlanishiga sabab bo'lgan.
- **K__mpas** ixtiro qilinganidan so'ng, Yerning hali inson oyog'i yetmagan yangi hududlari kashf etiladi.
- Bugun dunyoni elektr **t__kisiz** tasavvur qilib bo'lmaydi.
- Agar barcha **k__mpyuterlar** bir vaqtda ishdan chiqsa, dunyoni tanimay qolishingiz mumkin.

2. Berilgan ta'riflarga qaysi atama mos kelishini aniqlab yozing.

g'ildirak

kompyuter

kompas

elektr toki

1	Odamlar foydalanadigan minglab qurilmalar u yordamida ishlaydi. Bugungi dunyoni usiz tasavvur etib bo'lmaydi.	
2	U yordamida Yerning hali inson oyog'i yetmagan yangi hududlari kashf qilindi.	

3	Odamlarning uzog'ini yaqin, og'irini yengil qilgan, qishloq va shaharlarning rivojlanishiga yordam bergan ixtiro.	
4	Hisob amallarini bajaruvchi elektron qurilma.	

3. Quyidagi gaplarning to'g'ri yoki noto'g'ri ekanini berilgan ma'lumotlar yordamida aniqlang.

**To'g'ri gaplarning oldiga ,
noto'g'risining oldiga belgisini qo'ying.**

- Kompasni xitoyliklar ixtiro qilgan.
- Elektr tokini faqat bir olim – Uilyam Gilbert kashf qilgan.
- Olimlar g'ildirak bundan 7 ming yil oldin ixtiro qilinganini isbotlashgan.
- Hisob amallarini bajaruvchi elektron qurilmalar ixtiro qilinganiga hali unchalik ko'p bo'lmadi.
- Kompas yordamida savdogarlar, elchi va sayyohlar uzoqdagi mamlakatlarni yo'ldan adashmay topib borganlar.

**“Men buni yaqinda bildim”
nomli kichik hikoya yozing.**

O'quv nashri

ONA TILI VA O'QISH SAVODXONLIGI

*Umumiy o'rta ta'lim maktablarining
1-sinfi uchun*

MASHQ DAFTARI

*Rassom Umid Sulaymonov
Muharrir Orifjon Madvaliyev
Badiiy muharrir Sarvar Farmonov
Texnik muharrir Akmal Sulaymonov
Musahhah Mohinur Ablahakimova
Dizayner Alimardon Aqilov
Sahifalovchi Zilola Aliyeva*

Bosishga 31.08.2021-yilda ruxsat etildi. Bichimi 70x90 $\frac{1}{16}$.
Arial garniturası. Kegli 18 shponli. Ofset bosma.
Shartli bosma tabog'i 5,27. Nashriyot-hisob tabog'i 2,05.
Adadi ___ nusxa. Buyurtma № ___.

“Yangiyo'l poligraf servis” MChJ bosmaxonasida chop etildi.
112001. Toshkent viloyati, Yangiyo'l shahri,
Samarqand ko'chasi, 44-uy.